20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
އިޖުތިމ އީ ކޮމިޓީގެ 17 ވަނަ ބައްދަލުވުން
20 އޮކްޓޫބަރު 2026
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އ އިމ ރ ތް (ކޮ މިޓީކުރ ކޮޓަރި)12
ފެށުނު ގަޑި: 10:30

އިޖުތިމާއީ ކޮމިޓީގެ 17 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
}ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުގަ އްރިރު؛ މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަސްމާ ރަޝީދު{
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 17 ވަނަ ބައްދަލުވުން. ތަން؛ ކޮމިޓީ ރޫމު 12. ތާރީޚު ؛ 20 އޮކްޓޫބަރު 2026،
އަންގާރަ. ގަޑި؛ 10:30. މިއަދު މި ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެން މިހާތަނަށް ތިއްބެވި، ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ މެންބަރުން ވެސް
އެބަ ތިބި ހާޒިރުވެވަޑައިގަންނަވައި. މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޞްޠަފާ އިބްރާހީމް، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ
މެންބަރު މުންތަޡިމް އިބްރާހީމް ، ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ފާޠިމަތު ސަޢުދާ، ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު
މުޙައްމަދު އަލްސަން، ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް، ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔާސީން
ޢަބްދުاله، ސޮރީ! މާފުކުރައްވާ! އަދި ވަޑައެއްނުގަނޭ. ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ފަޟީލް، މައްޗަންގޮޅި
ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޞްޠަފާ ޙުސައިން، ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް، އައްޑޫމީދޫ
ދާއިރާގެ މެންބަރު ނެތް. ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލުތަކާއި ގަރާރާ ގުޅޭ މައްސަލަތައް. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން
އަލުން ވިސްނެވުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުވާފައިވާ ގާނޫނު ނަންބަރު 4 /2012)ތެލެސީމިއާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ
ޤާނޫނު(އަށް 1 ވަނަ އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު ސުންގަޑި އިތުރުކުރުން. 31 އޮގަސްޓު 2026ގަ އި ސުންގަޑި
ހަމަވެފައި.
ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެންގެ ދުވަސްތައް މި ފަހަނައަޅައި މި ދަނީ މިއީ ދެން ވަރަށް ދެރަ ކަމެއް. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިއީހެން
އެންމެ ބޮޑު، އަޅުގަނޑުމެންނާ މެދު މި ނަފުރަތު އުފެދޭ ކަންތައްތައް ވެސް މި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާ މެދު މި
ހުންނަނީ މިހެން ވެގެން ކަންނޭނގެ. މިތާ މި އެއްޗެހިތައް ހުއްޓިގެން، ވާނުވާ ނޭނގިގެން، ގިނަ ދުވަސްވެގެން
ވާތީވެ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ގައިމު ވެސް މި ތަނަށް ލީ ވަރަށް ބައިވަރު މައްސަލަތަކެއް އެބަ ހުރި ހުއްޓިފައި. އެއީ
އަޅުގަނޑު ހަމަ އެ ކަން ފާހަގަކުރަން ބޭނުން. އަޅުގަނޑަކަށް ހިޔެއްނުވޭ ދެން މިހެން މި ކަން ކޮށްގެން މި ކަން
ވާނެހެނެއް. މި ކަން ވާ ތަނެއް ނުއެއް ފެނޭ. މި ކަން ކުރަން އުޅުނީމަ މި ކަން ވާނީ. ޝުކުރިއްޔާ މުގައްރިރު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ބޭނުން ތިޔަށް ވާހަކައެއް ދަންނަވައިލަން. ތި ބޭފުޅާ ދުވާލަކު ތިނެތި ލައްވަންޏާ މިތާ ތިބޭ ބޭފުޅުން ވެސް
އެހެން ކޮމިޓީތައް ވެސް އޮވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަންދުތައް ވެސް އޮވޭ. ތި ބޭފުޅުންގެ ވެސް ބަންދުތައް
1

އިޖުތިމާއީ ކޮމިޓީގެ 17 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
އޮވޭ. އަނެއްކާ ބަންދުވެފައި މިހާރު މި އޮތް ހުޅުވުނީ. އަޅުގަނޑުމެން ތި ހުރި ހުރިހާ އެއްޗަކަށް އެޓެންޑުކުރަން
މިހާރު މި ވިސްނައިގެން މި ކުރިއަށްދަނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އަލުން ވިސްނެވުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުވާފައިވާ ގާނޫނު ނަންބަރު
4/2012 (ތެލެސީމިއާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ޤާނޫނު)އަށް 1 ވަނަ އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލުގެ ސުންގަޑި ނޮވެންބަރު
30އާ ހަމައަށް އިތުރުކުރަން.
ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ފާޠިމަތު ސަޢުދާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ނައިބު މުގައްރިރު ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ނައިބު މުގައްރިރު މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ އިބްރާހީމް، މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާ ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް ފާޠިމަތު ސަޢުދާ،
ނިލަންދޫ ދާއިރާ ތާއީދުކުރެއްވި ގޮތަށް، އެ ގޮތަށް ކަންތައް ގެންދަން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުން ވޯޓަށް.
(ވޯޓުދެއްވުން) އިއްތިފާގުން ފާސްވެއްޖެ. ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލަ ދިރާސާކުރުން. -1.2 ގަލޮޅު އުތުރު
ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ދިވެހިންނާ ކައިވެނިކޮށްގެން ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ ބޭރު
މީހުންނަށް އާސަންދައިގެ ޚިދުމަތް ނުލިބޭކަން ފާހަގަކޮށް ، އެކަމާ މެދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން
ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެއް ދެނެގަތުމަށް ޓަކައި ހުށަހަޅާ ގަރާރުގެ ސުންގަޑި އިތުރުކުރުން. 2 އޮކްޓޫބަރު 2026ގަ އި
ސުންގަޑި ހަމަވެފައި.
ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ ތި ބޭފުޅުން މިއަށް ގޮތެއް ނިންމަވަން. މިތާ ހުރި އެހެން ކަންތަކަށް ވެސް ތި ބޭފުޅުންތާ
ގޮތެއް ނިންމަވަނީ. ނިންމަވާ މިއަށް ގޮތެއް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
2

އިޖުތިމާއީ ކޮމިޓީގެ 17 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާ ގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ދިވެހިންނާ
ކައިވެނިކޮށްގެން ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ ބޭރު މީހުންނަށް އާސަންދައިގެ ޚިދުމަތް ނުލިބޭކަން ފާހަގަކޮށް އެކަމާ މެދު
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެއް ދެނެގަތުމަށް ޓަކައި ހުށަހަޅާ ގަރާރުގެ އަސްލުގައި
ސުންގަޑި އިތުރުކުރުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވާ ވާހަކައެއް އެބަ އޮތް. އެއް ކަމަކީ، މިއީ
ވަރަށް މުހިންމު މަސައްކަތެއް ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީން ކޮށްފައި އޮތް މަސައްކަތެއް. ވަރަށް ހަމަ
ވަގުތު ވެސް ހޭދަކުރެވިފައި އޮތް މަސައްކަތެއް. އަދި ސަރުކާރުގެ ބައެއް މުއައްސަސާތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޭރު
ފާހަގަކުރެވުނު ބައެއް ކަހަލަ މައުލޫމާތު ހޯދުމަށް ޓަކައި ފޮނުވިފައި އޮތީ. އައި.ޖީ.އެމް.އެޗަށާއި، އިމިގްރޭޝަނަށާއި،
ފެމިލީ ކޯޓަށާ މި ތަންތަނަށް ފޮނުވިފައި ހުރީ. ދެން ލިބިފައި ހުރި މައުލޫމާތަށް ބަލާ އިރު ހަގީގަތުގައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދިވެސް ގޮތެއް ނިންމަން، ގޮތެއް ކަނޑައަޅަން އަސްލުގައި ބޭނުންވާވަރުގެ މައުލޫމާތެއް އެ
ތަންތަނުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައި ނެތްކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން މި ފުރުޞަތުގައި އިނގޭތޯ. ފެމިލީ
ކޯޓުން ފޮނުވާފައި ހުރި މައުލޫމާތުތަކުގެ ވެސް މައްސަލަތައް އެބަ ހުރި. އަޅުގަނޑުމެންނަކަ ށް އެ ޑޭޓާތައް ބަލައިގެން
ގޮތެއް ނިންމަން ތަންކޮޅެއް އުނދަގޫ ގޮތްތަކެއް އެބަ ހުރި. އިމިގްރޭޝަންސް ވެސް ހަމަ އެ ގޮތަށް. ހަމަ އެ
ޑޭޓާއަށް ބަލާފައި ؛ މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ކިތައް އަހަރުވީމަތޯ އޭނައަށް ދޭނީ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ ކިހާ ބަޔަކު
މިހާރު ރާއްޖޭގައި އެބަ ތިބިތޯ އެ އަހަރުވެފައި ތިބި. ނު ވަތަ ކިހާ ކައިވެންޏެއްތޯ ރާއްޖޭގައި މި އުޅެނީ ، ކިހާ ދުވަހެއް
ވެއްޖެތޯ އެ ކައިވެނިތައް ކޮށްގެން މިތާ އުޅޭތާ. މިކަހަލަ ބައިވަރު ކަންކަން ހޯދަންވެގެން އަސްލު ފޮނުވީ.
ފޮނުވައިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބުނު މައުލޫމާތު އެހާ ސާފެއްނުވޭ އަސްލުގައި. ސާފެއްނުވޭ. ހަމައެއާއެކީ
އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން އަސްލުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މި މައްސަލަ މި ކޮމިޓީއަށް ގެންނެވި އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް ޕްރެޒެންޓޭޝަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މީގެ ކުރިން ހަމަ ފެނިގެންދިޔަ ކުޑަ އިރުކޮޅެއް
ކުރީގައި ކޮމިޓީއަށް އައުމުގެ ކުރީގައި. އެ ޕްރެޒެންޓޭޝަން ވެސް ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވެސް
ފާހަގަކުރައްވާފައި އެބަ ހުރި ވަރަށް ބައިވަރު މައްސަލަތައް އެ ޑޭޓާތަކުގައި އެބަ ހުރި. އެހެންވީމާ، އެ އިންފޮމޭޝަން
ރާއްޖޭގައި އެ މުއައްސަސާތަކުގައި ނެތީތޯ، ނޫނިއްޔާ ކިހިނެއްތޯ ވެގެން މި އުޅެނީ. އަނެއްހެން ދަންނަވާ ކަމަށް
ވަންޏާ ގައުމެއްތޯ މި ހިންގަނީ، އެ ލެވެލަށް ދާ ވަރަށް އަޅުގަނޑުމެން ސުވާލު އުފެދޭ ކަހަލަ ގޮތަކަށް އެ
މައުލޫމާތުތައް އައިސްފައި ހުރީ އަސްލުގައި. އެހެންވީމާ، އަދި އެއްކަލަ އެ ލިބުނު މައުލޫމާތުތަކަށް ބަލާފައި
އަވަސްކޮށް އެއްޗެއް ނިންމޭ ވަރަށް ވުރެ ތަންކޮޅެއް ބޮޑުކޮށް އުޅޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް މި ފާހަގަކުރެވުނީ މި ކަން
އިނގޭތޯ. އެ މައުލޫމާތެއް ފޯރުކޮށްދޭން ބުނީމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޮނުވާ މައުލޫމާތުގެ އޭގެ އެއްބައި ރައްކާކޮށްފައި
3

އިޖުތިމާއީ ކޮމިޓީގެ 17 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ފޮނުވަނީތޯ. ނޫނީ އެ މީހުންގެ އަތުގައި އެ ޑޭޓާ ނެތީތޯ ހަމަ ރަނގަޅަށް ބެލެހެއްޓިފައި.
އެހެންވެއްޖެއްޔާ އެއީ ދެން ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލައެއް ހަގީގަތުގައި މިހާރު މިކަމާ ގުޅިގެން އަންނަނީ. ނޫން! މި
ކަންބޮޑުވުން ހުރީމާ ހަމަ ރެކޯޑިންގައި ހަމަ އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަ މި ދައްކަނީ ވެސް އިނގޭތޯ. އެއީ މައުލޫމާތެއް
ފޮނުވައިދޭށޭ ބުނީމަ އެ ފޮނުވާ މައުލޫމާތުގައި އޭނައަކީ ކާކު، ކޮން ގައުމެއްގެ ކާކާތޯ އިނދެގެންތޯ އުޅެނީ، ކޮން
އުމުރެއްގެ މީހެއް، ކޮން ޖިންސެއްގެ މީހެއްތޯ އެ ވަރު ވެސް ބުނެދެވިފައި ނެތް، ވަރަށް އެ މައުލޫމާތު މި ކޮޅަށް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިގެން މި ދިޔައީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެއްގޮތަކީ މި ސުންގަޑި ހަމަ އިތުރުކޮށްފައި އެ
ބޭފުޅުން މި ތަނަށް ގެނެސް އެބަ ވާހަކަދައްކަންޖެހޭ ހިސާބަށް ދޭ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އިނގޭތޯ. ސައްހަ
މައުލޫމާތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޯރުކޮށްނުދެނީތޯ ވެސް ބަލަން މިހާރު އެބަ ޖެހޭ. އެއީ ގާނޫނީ ކުށެއް އިނގޭތޯ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން ހަމަ މި ވެސް 30 ނޮވެންބަރާ ހަމައަށް ގެންގޮސް، އެކަމަކު މިއަށް ތަންކޮޅެއް
ބާރު ސްޕީޑެއްގައި މަސައްކަތްކޮށްގެން، އެ މީހުން ގެނެސްގެން ނަމަވެސް އެ މައުލޫމާތުތައް ވެރިފައިކޮށްގެން ކުރިއަށް
ގެންދަން ހަމަ 30 ނޮވެންބަރު، އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ހަމަ ސުންގަޑި ކަމަށް ހުށަހަޅަން އިނގޭތޯ. އަދި ހަމައެއާއެކީގައި
މި ދެންނެވިހެން ހަމަ އެ މައުލޫމާތު ސައްހަކުރުމަށް ޓަކައި އެ މީހުން ގެނެސްގެން އެ ވާހަކަ ދައްކައިގެން ކުރިއަށް
ގެންދަން އިނގޭތޯ. ޝުކުރިއްޔާ.
ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ފަޟީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި ނައިބު މުގައްރިރު ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމުން، ވަރަށް ރަނގަޅު ވާހަކަތަކެއް
އިއްޒަތްތެރި ނައިބު މުގައްރިރު އެ ދެއްކެވީ. އެއީ މި ޑޭޓާތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިގެން ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ކިތައް މީހުންތޯ ރާއްޖޭގައި ފޮރިނަރސް ދިވެހިންނާ އިނދެގެން އުޅެނީ. އެ އެނގިގެންތާ މި ކަން ކުރެވޭނީ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް. އެހެންވީމާ، މި ހޯދަންޖެހޭ މައުލޫމާތުތައް ހޯދައިގެން ނޫނިއްޔާ މި ކަން ކުރިއަށް ގެންދެވޭކަށް
ނެތް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ އިބްރާހީމް، މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާ ހުށަހަޅުއްވައި ދާންދޫ ދާއިރާގެ
މެންބަރު މުޙައްމަދު ފަޟީލް ތާއީދުކުރެއްވި ގޮތަށް އަޅުގަނޑު ވޯޓަށް އަހަން. (ވޯ ޓުދެއްވުން) އިއްތިފާގުން
4

އިޖުތިމާއީ ކޮމިޓީގެ 17 ވަނަ ބައްދަލުވުން 20 އޮކްޓޫބަރު 2026
ފާސްވެއްޖެ. ޝުކުރިއްޔާ. މިއަދުގެ ބައްދަލުވުން މި ނިމުނީ. ދެން މާދަމާ ގަޑިއެއް ހަމަޖައްސައިލާފައި އަޅުގަނޑުމެން
އަނެކަތި ކުރާނީ.
____
5